Ringvirkningsanalyse for teknologi- og serviceleverandører til sjømatnæringen

- leverandører, utviklingstrekk og eksport

Om analysen

- Analysen omfatter teknologi- og serviceleverandørene til sjømatnæringen og fôrleverandørene til havbruksnæringen.
- Arbeidet er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) og er utført av SINTEF Ocean AS og SINTEF Teknologi og samfunn.
- Analysen omfatter:
  - Viktige aktører i leverandørnæringen
  - Verdiskaping og ringvirkninger
  - Trender og utviklingstrekk som vil ha betydning for leverandørnæringen
  - Eksport
  - Norske leverandørers styrker og utfordringer
- Som ledd i arbeidet er det bygget opp en database over leverandører, og det er gjennomført dybdeintervjuer og en spørreundersøkelse.

SINTEF

OC2017 A-128 - Åpen

Rapport

Ringvirkningsanalyse for teknologi- og serviceleverandører til sjømatnæringen - leverandører, utviklingstrekk og eksport

Forfattere
Ulf Winther, Rachel Tiller, Ingeborg Ratvik: SINTEF Ocean AS
Heidi Bull-Berg, Lars Vik, Inger Lise Tyholt Grindvoll: SINTEF Teknologi og samfunn

SINTEF Ocean AS
2017-06-30

SINTEF

Leverandørene

- Teknologi- og serviceleverandørene til sjømatnæringen består av mange, svært forskjellige aktører.
  - Vi har de "klassiske" leverandørene, som man vanligvis tenker på når man snakker om leverandørene til sjømatnæringen.
  - I tillegg har vi leverandørene som leverer kun en del av sine leveranser til sjømatnæringen
  - Vi har de nye leverandørene, som særlig ser muligheter innenfor havbruksnæringen.
  - Ikke minst består leverandørnæringen av alle de mellomstore og små leverandørene som på mange måter utgjør grunnfjellet i gruppen teknologi- og serviceleverandører til sjømatnæringen.
- Disse leverandørene og deres leverandører står for en viktig del av verdiskapingen og står for mye av sysselsettingen som denne leverandørnæringen bidrar med.
- De er representert langs det aller meste av norskekysten, fra Finnmark til Østlandet, og er svært viktige for mange lokalsamfunn.

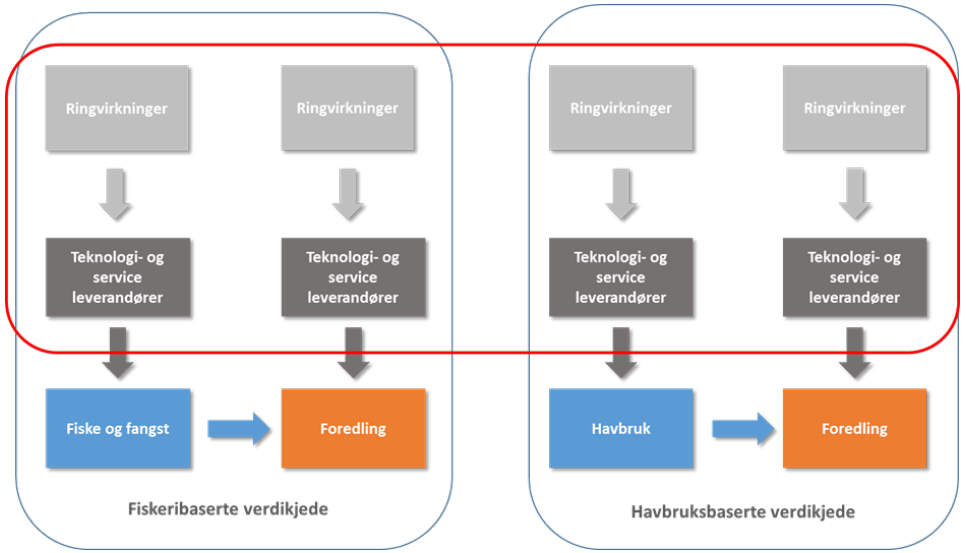

Leverandørene

- Leverandørene til sjømatnæringen har ulike geografiske tyngdepunkt etter hva de leverer.
- Fylker som har en godt utviklet sjømatnæring har også en velutviklet leverandørnæring innen leveranser til fiskeflåten, design og bygging av fartøy til fiske og til havbruk og for utstyr til sjøbasert havbruk.
- På den andre siden er det interessant å se at Oslo og Østlandsområdet for øvrig er sterkt inne på andre typer leveranser, som utstyr til fiskeindustrien og leveranser innen IT, rådgiving/sertifisering/FoU og finans- og forsikringstjenester.
- Fôrprodusentene er representert fra Rogaland til Finnmark, både med de norske hovedkontorene og med fôrfabrikkene.

Leverandørene

- Det er bygget opp en database over leverandører med over 800 oppføringer.
- Oversiktene over leverandører som presenteres i det følgende er basert på bedriftene og kategoriseringene som er gjort i databasen, men vi har slått sammen og forenklet antall kategorier for presentasjonsformål (tabell til høyre).
- Oversiktene over leverandører som listes opp i den høyre kolonnen i tabellen til høyre presenteres i form av tabeller i det følgende.

Verdikjede	Kategori i databasen	Oversikt over leverandører presentert i rapporten
Fiskeflåten	Fiskefartøy, bygging	Utstyr til fiske, inklusive leteteknologi
	Teknologi, fartøy, kraner o.l	
	Service og vedlikehold	Utstyr til fiske- og havbruksfartøy
	Teknologi til fiske, redskap	
	Teknologi til fartøy, leteteknologi	Design til fiske- og havbruksfartøy
	Teknologi til ombordproduksjon (teknisk)	
	Teknologi, emballasje/pakking	Verft og sliper for bygging og service av fiske- og havbruksfartøy
	IT-løsninger / IT-tjenester til fartøy	
	Rådgiving, sertifisering, finansiering, FoU	Utstyr til sjøbasert havbruk
Havbruk	Teknologi til sjøbasert havbruk	
	Teknologi til lukket havbruk	Utstyr til landbasert havbruk
	Teknologi til fiskehelse og hygiene, inkl. lus	
	Service og vedlikehold	Fiskehelse og miljøovervåking til havbruk
	Fartøy, arbeidsbåter og flåter	
	Fartøy, brønnbåter	Brønnbåt- og servicebåttjenester til havbruksnæringen
	Service og vedlikehold	
	Brønnbåt- og servicebåttjenester	Utstyr til slakting, prosessering og ombordproduksjon
	IT-løsninger / IT-tjenester til havbruk	
	Rådgiving, sertifisering, finansering, FoU	Emballasje til slakting, prosessering og ombordproduksjon
	Fiskehelse- og hygienetjenester	
	Miljøovervåking, miljøsertifisering	IT-løsninger og IT-tjenester til sjømatnæringen
Fiskeindustri	Teknologi til slakting og prosessering	
	Emballasje/pakking, inkl. utstyr	Rådgiving, sertifisering og FoU til sjømatnæringen
	Service og vedlikehold	
	IT-løsninger / IT-tjenester til fiskeindustri	Finans- og forsikringstjenester til sjømatnæringen
	Rådgiving, sertifisering, FoU	
Fôr	Produsenter av fôr	Leverandører av fôr til havbruksnæringen

SINTEF

Leverandørene

I dybdeintervjuene med representanter fra ulike deler av leverandørnæringen kommer det fram en rekke momenter:

- **Konkurransen øker og føles av enkelte som sterk**. Flere mener at de er godt rustet til å møte konkurransen da de har høy kvalitet på produktene, høy kompetanse og gode relasjoner til kundene.
- **Nærhet til kundene og FoU-aktørene pekes på som en konkurransefordel**, det samme gjelder at de er langt framme teknologisk og at de ser på seg selv som innovative.
- **Det er mange små aktører**, som har eller vil få utfordringer med at produktutvikling krever mye kapital.
- **Store kunder ønsker store leverandører**, på den annen side er det viktig for den enkelte leverandør å ha flere kunder.
- **Mye av teknologien er felles i leveranser til ulike deler av sjømatnæringen**, men leveransene spisses ulikt.
- **Viktige trender er mer miljøfokus, trygg mat, vekt på HMS og større krav om avansert utstyr**.
- Det **oppfattes ikke som problematisk å rekruttere medarbeidere** med ønsket kompetanse.

Leverandørene

- Tabeller som viser utvalgte leverandører innen ulike kategorier av leveranser finnes bakerst i denne presentasjonen.

Verdiskaping og sysselsetting

Det er gjort en beregning av **betydningen av teknologi- og serviceleverandørene** til den norske sjømatnæringen målt ved **verdiskaping** (bidrag til BNP) og **sysselsetting.**

Betydningen måles i **direkte virkninger**, dvs. virkninger hos de teknologi- og serviceleverandørene som leverer direkte inn til sjømatnæringen, og **ringvirkninger**, dvs. virkninger disse leverandørene igjen skaper i det øvrige norske næringslivet.

Datagrunnlaget er hentet fra Nasjonalregnskapet (SSB), og ringvirkningene er beregnet ved bruk av en kryssløpsmodell.

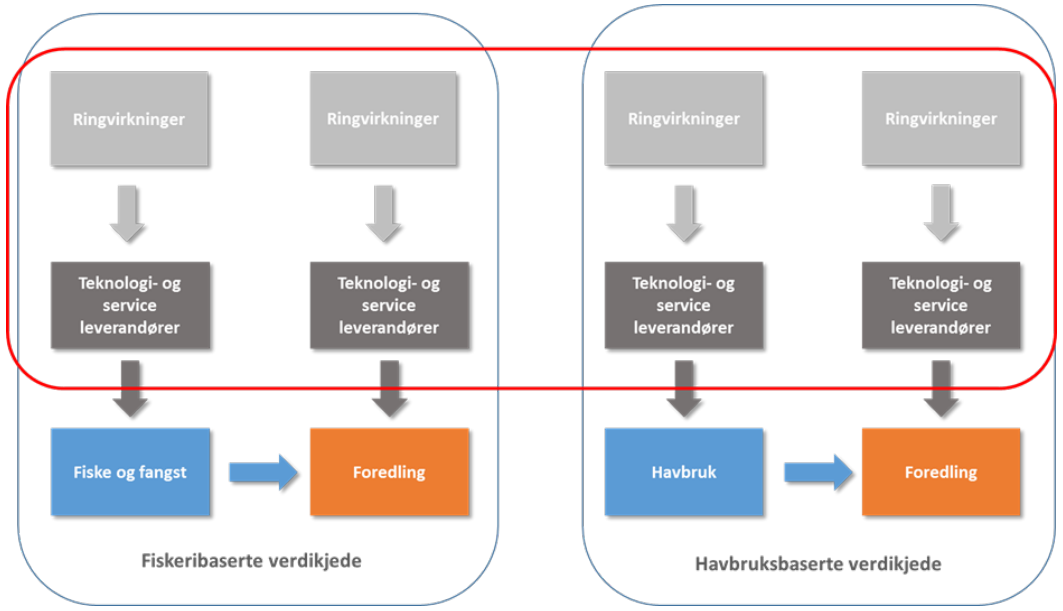

SINTEF

Verdiskaping og sysselsetting

Illustrasjon av avgrensning i analysen sammenliknet med den årlig nasjonale verdiskapingsanalysen for norsk sjømatnæring(FHF).

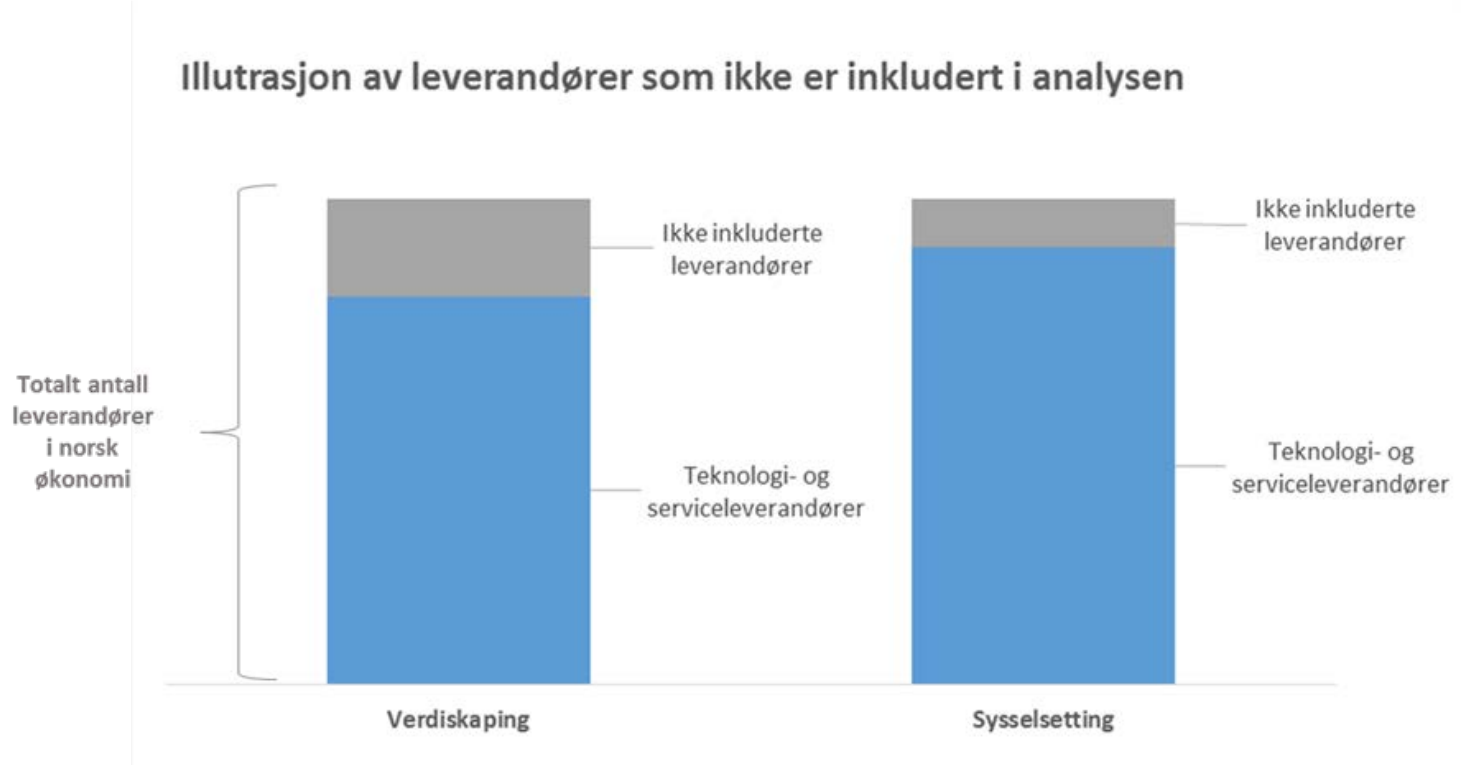

Verdiskaping og sysselsetting

- Teknologi- og serviceleverandørene til den norske sjømatnæringen hadde i 2015 en verdiskaping i form av bidrag til BNP på **24,5 milliarder kroner** og sysselsatte ca. **21 400 årsverk** i Norge.
- Den **direkte betydningen** målt ved verdiskaping utgjorde ca. 11,7 milliarder kroner og målt ved sysselsetting ca. 9 520 årsverk.
- Disse leverandørenes aktivitet gav opphav til **ringvirkninger i det øvrige norske næringslivet** tilsvarende en verdiskaping på ca. 12,7 milliarder kroner og en sysselsetting på ca. 11 920 årsverk.

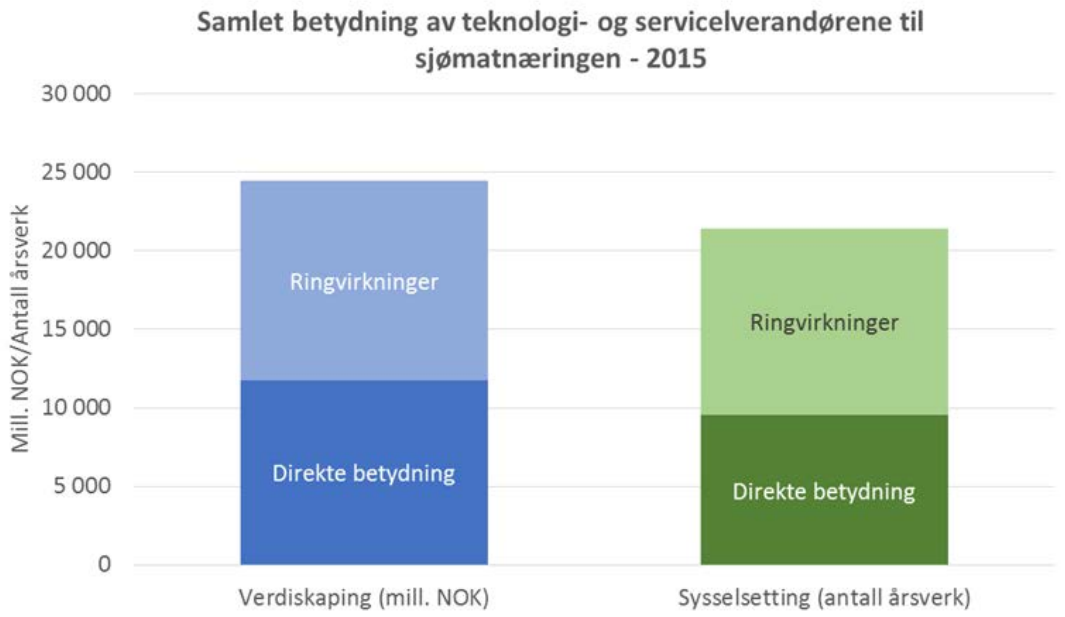

Verdiskaping og sysselsetting

Teknologi- og serviceleverandører til **den fiskeribaserte verdikjeden** hadde i 2015 en verdiskaping på ca. 8,0 milliarder kroner inkludert ringvirkninger. Aktiviteten utgjorde en sysselsetting på ca. 7 600 årsverk.

Teknologi- og serviceleverandører til **den havbruksbaserte verdikjeden** hadde i 2015 en verdiskapingen i form av bidrag til BNP, inkludert ringvirkninger, på ca. 18,6 milliarder kroner. Dette utgjorde en sysselsetting på ca. 15 570 årsverk.

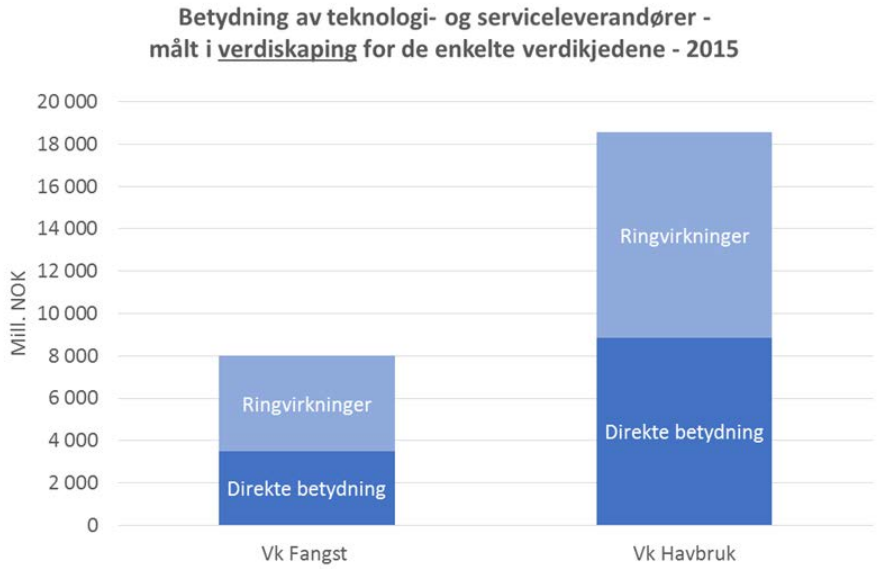

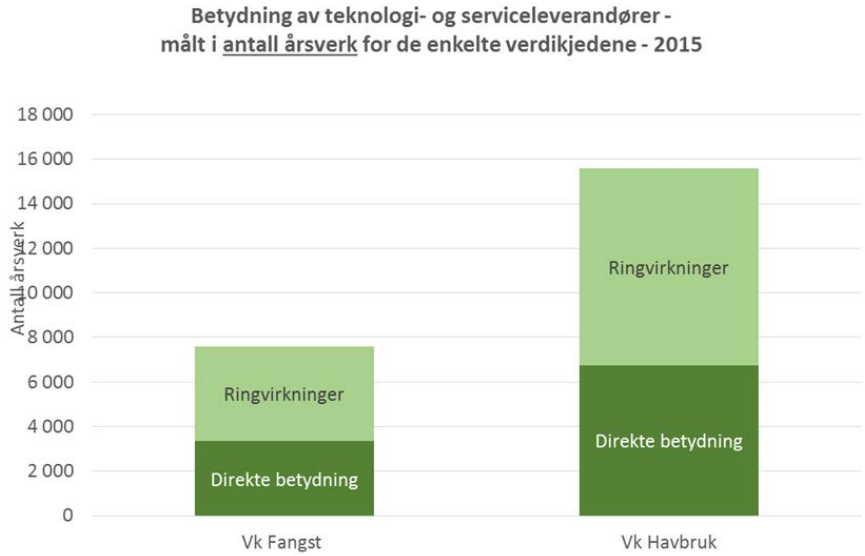

Verdiskaping og sysselsetting

- Av den totale verdiskapingen utgjorde fôrleverandørene til den havbruksbaserte verdikjeden ca. 2,7 milliarder kroner som tilsvarer 15 % av den totale verdiskapingen av teknologi- og serviceleverandører til den havbruksbaserte verdikjeden. Ringvirkningene skapt i annet norsk næringsliv var på ca. 0,4 milliarder kroner, som utgjorde en tilsvarende andel på 4%
- Målt i sysselsetning, så utgjorde fôrleverandørene til den havbruksbaserte verdikjeden ca. 884 årsverk i 2015. Dette tilsvarer 6 % av total sysselsetning av teknologi- og serviceleverandører til den havbruksbaserte verdikjeden. Ringvirkningene i 2015 var på ca. 140 årsverk.

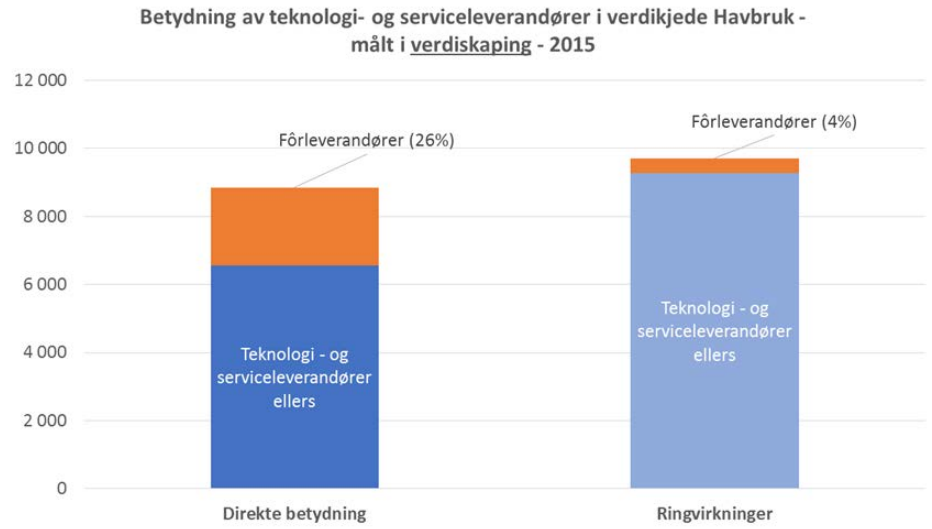

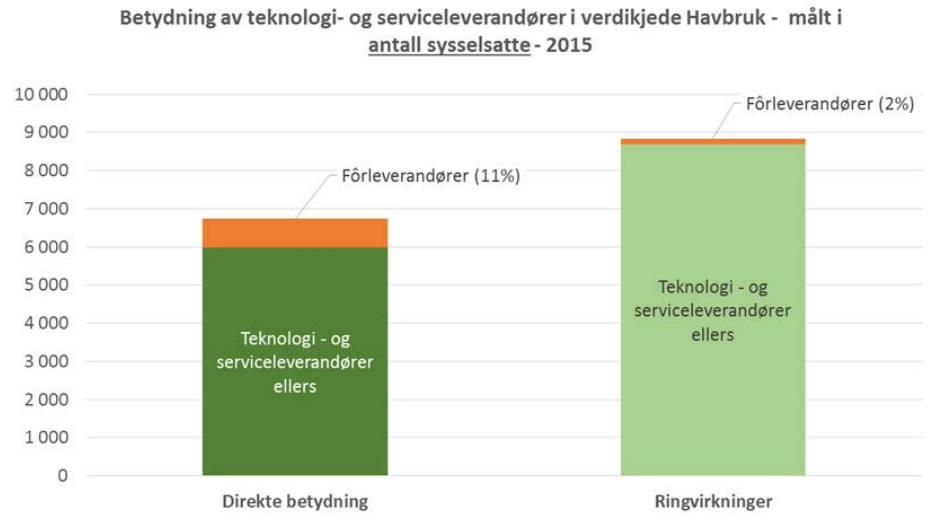

Verdiskaping og sysselsetting

- Den delen av næringsmiddelindustrien som leverer fiskefôr har høyest prosentvis andel av den totale **direkte betydningen**, med 19 % av de samlede leveransene. Som nummer to og tre kommer Faglig rådgivning og teknisk tjenesteyting og Engroshandel ekskl. fisk og skalldyr på henholdsvis 13 % og 12 %.
- Når det gjelder **ringvirkninger** så er det markante forskjeller i hvilke næringer de ulike leverandørene tilhører sammenliknet med leverandørene som utgjør de direkte virkningene. For ringvirkningene utgjør leveranser fra bygg- og anleggsvirksomhet den største andelen av totale leveranser på 11 %.

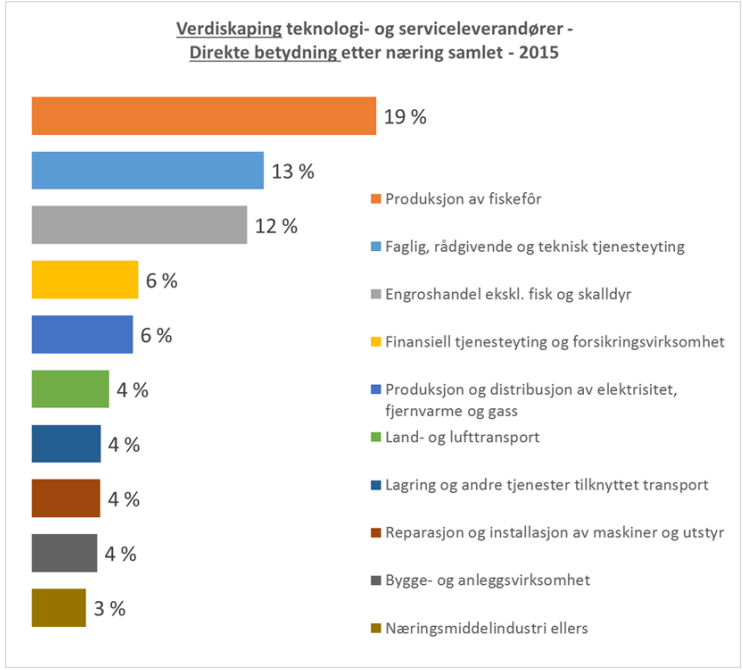

Viktige utviklingstrekk

- De aller fleste av utviklingstrekkene vi har gått gjennom, inkludert de internasjonale trendene, gir store muligheter for utvikling for sjømatnæringen og leverandørene til sjømatnæringen.
- Den teknologiske utviklingen og kravene fra stadig større og mer krevende kunder vil imidlertid sette enda større krav til kompetanse innen teknologiske fag hos teknologi-, service- og fôrleverandørene til næringen.
- OECD og flere andre tunge internasjonale organisasjoner peker på at det internasjonalt er et stort verdiskapingspotensial i havnæringene.
- Det samme har den norske regjeringen pekt på i sin Havstrategi og de politiske partiene i Norge er samstemte i forhold til at havnæringene vil komme til å stå for en viktig del av verdiskapingen i det framtidige Norge.
- Flere peker på at utviklingen vil skje på tvers av havnæringene.

Industry	Compound annual growth rate for GVA between 2010 and 2030	Total change in GVA between 2010 and 2030	Total change in employment between 2010 and 2030
Industrial marine aquaculture	5.69%	303%	152%
Industrial capture fisheries	4.10%	223%	94%
Industrial fish processing	6.26%	337%	206%
Maritime and coastal tourism	3.51%	199%	122%
Offshore oil and gas	1.17%	126%	126%
Offshore wind	24.52%	8 037%	1 257%
Port activities	4.58%	245%	245%
Shipbuilding and repair	2.93%	178%	124%
Maritime equipment	2.93%	178%	124%
Shipping	1.80%	143%	130%
Average of total ocean-based industries	**3.45%**	**197%**	**130%**
Global economy between 2010 and 2030	**3.64%**	**204%**	**120%[1]**

1. Based on projections of the global workforce, extrapolated with the UN medium fertility rate.

Source: Authors' calculations based on OECD STAN, UNIDO INDSTAT, UNSD; Lloyd's Register Group (2014; 2013); World Bank (2013); IEA (2014); FAO (2015).

SINTEF

Viktige utviklingstrekk

- Utvikling av ny teknologi og nye løsninger vil stå sentralt i utvikling av sjømatnæringen
- Selv om bruken av penger til FoU i havbruksnæringen øker, så er det er et spørsmål om det blir brukt tilstrekkelig med FoU-midler til å sikre en nødvendig teknologisk utvikling i sjømatnæringen.
- Muliggjørende teknologier vil prege utviklingen på alle felt i samfunnet framover.
- Spesielt vil de prege utviklingen i de teknologiske baserte næringene, som teknologi- og serviceleverandørene til sjømatnæringen er en del av.
- Det er ventet at nye teknologi-løsninger vil bli utviklet mye raskere enn tidligere og man kan også vente at utstyr og løsninger vil bli skiftet ut mye raskere enn i dag. Dette gir leverandørene store muligheter, men det vil kreve en god kapitalbase hos leverandørbedriftene for å kunne ta del i det utviklingsløpet som vil komme.

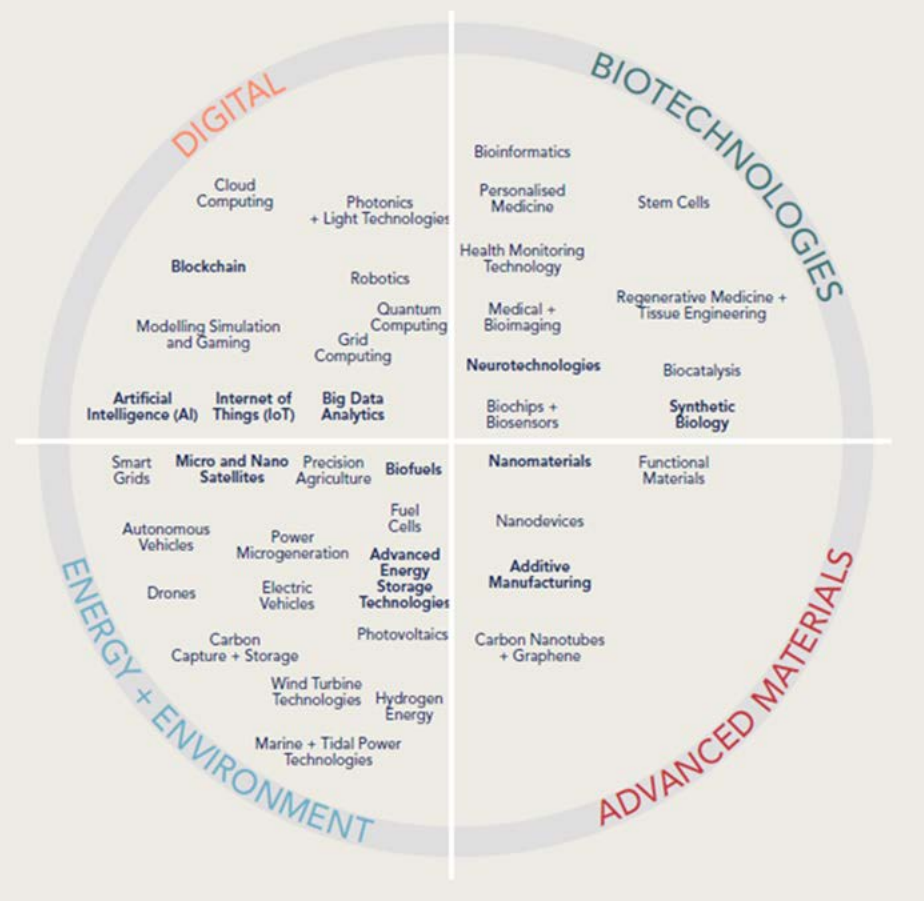

Muliggjørende teknologier
Uthevinger er gjort av forfatterne av: OECD. 2016b. An OECD horizon scan of megatrends and technology trends in the context of future research policy. Danish Agency for Science, Technology and Innovation / OECD 2016.

Viktige utviklingstrekk

- I flere deler av sjømatnæringen etableres det stadig nye leverandørbedrifter, med bakgrunn i muligheter som er dratt opp for næringen og med utgangspunkt i utfordringer som næringen har, og gjerne med bruk av nye teknologier. For tiden er dette spesielt utpreget i havbruksnæringen.
- Samtidig skjer det en strukturering i leverandørleddet til sjømatnæringen og det er ventet at den utviklingen vil fortsette.
- Flere aktører, blant annet med kapital fra havbruk og maritime næringer, har kapital som de ønsker å investere i sjømatnæringen, inkludert leverandørleddet.
- Leverandører fra andre havnæringer og leverandører av mer generell teknologi ser at sjømatnæringen er et interessant marked.
- Blant annet er det flere av aktørene bak søknader om utviklingstillatelser i havbruk som er nye i denne delen av sjømatnæringen.

Ordsky for trender og utvikling i leverandørindustrien til sjømatnæringen
- Fra dybdeintervjuene

SINTEF

Viktige utviklingstrekk

- For alle aktørene i sjømatnæringen er gode og forutsigbare rammebetingelser viktig, noe som pekes på av mange av respondentene i vår spørreundersøkelse.
- Alle opererer i et konkurranseutsatt marked, både nasjonalt og internasjonalt, og gode stabile rammebetingelser er en viktig forutsetning for videre utvikling av sjømatnæringen, inkludert leverandørene.
- Det er blant annet viktig for leverandørnæringen at de viktige rammebetingelsene som for tiden er oppe til vurdering og implementering får gode avklaringer som gir grunnlag for videre utvikling og økt verdiskaping.

Eksport

- Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at mange leverandører eksporterer, men om lag 50 % av respondentene oppgir at de eksporterer for 10 millioner kroner eller mindre.
- Resultatene viser også at det er få selskaper som eksporterer for over 100 millioner kroner i året.
- Man skal imidlertid huske at flere av de store leverandørene, for eksempel til havbruk, har etablert datterselskaper i en rekke land og at produksjonen av utstyr til disse markedene kan skje utenfor Norge.
- På den annen side vet vi fra kartleggingen av leverandørene at det er en rekke internasjonale selskaper som har etablert datterselskaper i Norge for å levere teknologi og løsninger til den norske sjømatnæringen.
- Med andre ord så importerer også sjømatnæringen viktig teknologi.

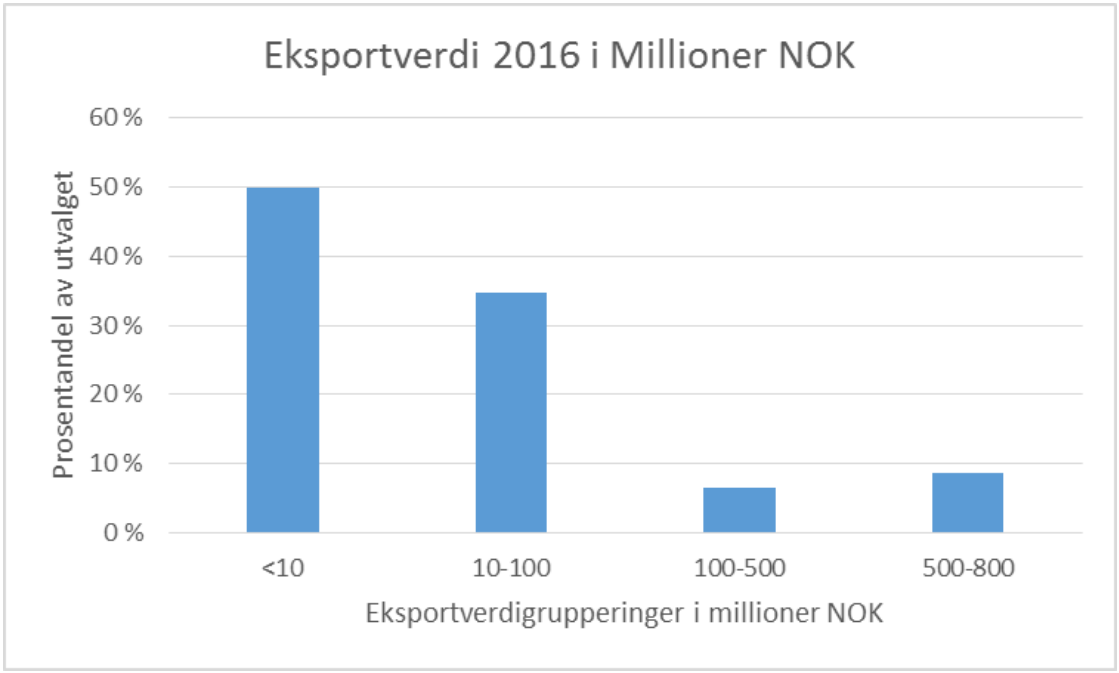

Styrker og utfordringer

- Innovasjonssystemet i Norge, der kundene, leverandørene, FoU-aktører, myndigheter og virkemiddelapparatet arbeider sammen, anses som svært viktig for den posisjonen norsk sjømatnæring har internasjonalt, inklusive den posisjonen leverandørene har.
- Norske leverandører karakteriseres av å ha høy kvalitet på sine leveranser, ha høy kompetanse og være ledende innen teknologi.
- På den annen side er norske leveranser og leverandører karakterisert ved å være dyre, ha en teknologi som er for "avansert" for produkter til andre arter enn laks og i mange tilfeller mangle kunnskap om kulturen i land de skal eksportere til.

Ordsky for Konkurransefortrinn for norske aktører, fra dybdeintervjuene.

- Manglende kompetanse og erfaring i en del markeder til å kunne bruke teknologi og løsninger som leveres av norske leverandører, kan være en utfordring og kan bety at norske leverandører i større grad enn i dag må legge vekt på å tilby helhetlige løsninger der opplæring og oppfølging er inkludert i leveransen.
- I tillegg kan en konsekvens være at selskapene i enda større grad enn i dag må ha tilstedeværelse over tid i markeder de ønsker å betjene.

Kontaktinformasjon

Forskningssjef Ulf Winther, SINTEF Ocean AS (ulf.winther@sintef.no)

Forskningsleder Heidi Bull-Berg, SINTEF Teknologi og samfunn (heidi.bull-berg@sintef.no)

Rapporten kan lastes ned på www.fhf.no

SINTEF

TABELLER SOM VISER UTVALGTE LEVERANDØRER

Oversiktene over leverandører som presenteres i tabellene viser et utvalg av leverandører i hver av de utvalgte kategoriene satt opp i alfabetisk rekkefølge.

Oversiktene i tabellene er satt opp på følgende måte:

Med utgangspunkt i databasen som er bygget opp over leverandører til sjømatnæringen er leverandører til hver kategori identifisert ut fra en kombinasjon av størrelse og aktivitet i leveranser mot sjømatnæringen.

Vi vil presisere at denne typen oversikter ikke har noen fasit, det vil alltid kunne argumenteres for at enkelte bedrifter ikke burde stått på en liste, mens andre burde vært inkludert. I de fleste oversiktene presenterer vi 30 utvalgte virksomheter, men i enkelte oversikter har vi presentert færre.

Leverandører

- Det er bygget opp en database over leverandører med over 800 oppføringer.
- Oversiktene over leverandører som presenteres i det følgende er basert på bedriftene og kategoriseringene som er gjort i databasen, men vi har slått sammen og forenklet antall kategorier for presentasjonsformål (tabell til høyre).
- Oversiktene over leverandører som listes opp i den høyre kolonnen i tabellen til høyre presenteres i form av tabeller.

Verdikjede	Kategori i databasen	Oversikt over leverandører presentert i rapporten
Fiskeflåten	Fiskefartøy, bygging	Utstyr til fiske, inklusive leteteknologi
	Teknologi, fartøy, kraner o.l	
	Service og vedlikehold	Utstyr til fiske- og havbruksfartøy
	Teknologi til fiske, redskap	
	Teknologi til fartøy, leteteknologi	Design til fiske- og havbruksfartøy
	Teknologi til ombordproduksjon (teknisk)	
	Teknologi, emballasje/pakking	Verft og sliper for bygging og service av fiske- og havbruksfartøy
	IT-løsninger / IT-tjenester til fartøy	
	Rådgiving, sertifisering, finansiering, FoU	Utstyr til sjøbasert havbruk
Havbruk	Teknologi til sjøbasert havbruk	
	Teknologi til lukket havbruk	Utstyr til landbasert havbruk
	Teknologi til fiskehelse og hygiene, inkl. lus	
	Service og vedlikehold	Fiskehelse og miljøovervåking til havbruk
	Fartøy, arbeidsbåter og flåter	
	Fartøy, brønnbåter	Brønnbåt- og servicebåttjenester til havbruksnæringen
	Service og vedlikehold	
	Brønnbåt- og servicebåttjenester	Utstyr til slakting, prosessering og ombordproduksjon
	IT-løsninger / IT-tjenester til havbruk	
	Rådgiving, sertifisering, finansering, FoU	Emballasje til slakting, prosessering og ombordproduksjon
	Fiskehelse- og hygienetjenester	
	Miljøovervåking, miljøsertifisering	IT-løsninger og IT-tjenester til sjømatnæringen
Fiskeindustri	Teknologi til slakting og prosessering	
	Emballasje/pakking, inkl. utstyr	Rådgiving, sertifisering og FoU til sjømatnæringen
	Service og vedlikehold	
	IT-løsninger / IT-tjenester til fiskeindustri	Finans- og forsikringstjenester til sjømatnæringen
	Rådgiving, sertifisering, FoU	
Fôr	Produsenter av fôr	Leverandører av fôr til havbruksnæringen

SINTEF

30 utvalgte leverandører av utstyr til fiske, inklusive leteteknologi

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
Aanderaa Data Instruments AS	Hordaland	Mørenot Vevang AS	MR
AS Fiskevegn	SFj	Nofi Tromsø AS	Troms
Best Fishing Gear AS	SFj	Offshore Trawl & Supply AS	MR
Egersund Herøy AS	MR	Polyform AS	MR
Egersund Trål AS	Rogaland	Raymarine Norge AS	Østfold
Frøystad AS	MR	Scanmar AS	Vestfold
Furuno Norge AS	MR	Scantrol AS	Hordaland
Kongsberg Maritime Engineering AS	Vestfold	Selstad AS	SFj
Mustad Autoline AS	Oppland	Selstad AS avd Salg Svolvær	Nordland
Mustad Havservice AS	MR	Skipper Electronics AS	Oslo
Myre Redskapssentral AS	Nordland	Vonin Refa AS	Troms
Mørenot Austevoll AS	Hordaland	Vonin Refa AS	Nordland
Mørenot Fishery AS	MR	VSK Fiskeredskaper AS	Troms
Mørenot Hammerfest AS	Finnmark	Værlandet Fiskeredskap AS	SFj
Mørenot Radøy AS	Hordaland	Åkrehamn Trålbøteri AS	Rogaland

30 utvalgte leverandører av utstyr til fiske- og havbruksfartøy

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
AB Volvo Penta	Akershus	Nordox AS	Oslo
Alfa Laval Nordic AS	Akershus	Normatic AS	SFj
Bertel O Steen Teknikk AS	Hordaland	Optimar AS	MR
Brunvoll AS	MR	Otto Olsen AS	Akershus
Carl Stahl AS	Hordaland	Palfinger Norge AS	Akershus
Elpro Group AS	S-Trøndelag	PG Flow Solutions AS	Akershus
Finnøy Gear & Propeller AS	MR	Pon Power AS	Akershus
Fjordpipe AS	SFj	Rapp Marine AS	Nordland
Gunnebo Anja Industrier AS	Hordaland	Rolls-Royce Marine AS	MR
Halvorsen Power System AS	Rogaland	Servi Ulsteinvik AS	MR
Karmøy Winch AS	Rogaland	Sleipner Motor AS	Østfold
Lofoten Elektro AS	Nordland	Survitec Norway AS	MR
Macgregor Norway AS	Aust-Agder	Team Tec AS	Aust-Agder
MB Hydraulikk AS	MR	Trygg (Nysted Kjetting AS)	Vest-Agder
Nogva Motorfabrikk AS	MR	Viking Life-Saving Equipment Norge AS	Hordaland

15 utvalgte leverandører av design av fiske- og havbruksfartøy

Virksomhet	Fylke
Blokken Skipsverft AS	Nordland
Folla Maritime Service AS	N-Trøndelag
Havyard Design & Solutions AS	MR
Marin Design AS	N-Trøndelag
Maritime Engineering AS	Hordaland
Møre Maritime AS	MR
Naval Consult AS	SFj
Rolls-Royce Marine AS	MR
Salt Ship Design AS	Hordaland
Skipskompetanse AS	SFj
Skipsteknisk AS	MR
Skogsøy Båt AS	Vest-Agder
Vaagland Båtbyggeri AS	MR
Vard Group AS	MR
Wärtsilä Ship Design Norway AS	Hordaland

30 utvalgte verft og sliper for bygging og service av fiske- og havbruksfartøy

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
Aas Mek Verksted AS	MR	Promek AS	MR
Blokken Skipsverft AS	Nordland	Selfa Arctic AS	S-Trøndelag
Brødrene Hukkelberg AS	MR	Simek AS	Vest-Agder
Fiskerstrand Verft AS	MR	Skarvik AS	Nordland
Fitjar Mekaniske Verksted	Hordaland	Skogsøy Båt AS	Vest-Agder
Folla Maritime Service AS	N-Trøndelag	Sletta Verft AS	MR
Grovfjord Båtbyggeri AS	Troms	Solund Verft AS	SFj
Grovfjord Mek Verksted AS	Troms	Stadyard AS	SFj
Halsnøy Dokk AS	Hordaland	Vaagland Båtbyggeri AS	MR
Harstad Mek Verksted AS	Troms	Vard Group AS	MR
Havyard Ship Technology AS	SFj	Viknaslipen AS	N-Trøndelag
Kleven Verft AS	MR	Viknes Båt og Service AS	Hordaland
Larsnes Mek Verksted AS	MR	Westcon Yards	Rogaland
Moen Marin Service AS	N-Trøndelag	Wärtsilä Norway AS	Hordaland
Myklebust Verft AS	MR	Ørnli Slipp AS	S-Trøndelag

32 utvalgte leverandører av utstyr til sjøbasert havbruk

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
AKVA group ASA	Rogaland	Mørenot Vevang AS	MR
Aqualine AS	S-Trøndelag	Nordox AS	Oslo
Argon Elektro AS	S-Trøndelag	Normatic AS	SFj
Betten Maskinstasjon AS	MR	Norwegian Weather Protection	Hordaland
Bjørdal Industrier AS	MR	Optimar AS	MR
Botngaard AS	S-Trøndelag	Partner Plast AS	MR
Egersund Net AS	Rogaland	Plany AS	MR
GPA Flow Systems AS	Akershus	Polyform AS	MR
Gunnebo Anja Industrier AS	Hordaland	Steinsvik AS	Rogaland
Haplast AS	Troms	Steinsvik AS avd Kolbeinsvik	Hordaland
Helgeland Plast AS	Nordland	Stingray Marine Solutions AS	Oslo
Highcomp AS	Rogaland	Stranda Prolog AS	MR
Løvold AS	Nordland	Trygg (Nysted Kjetting AS)	Vest-Agder
Marine Construction AS	Hordaland	Viking Life-Saving Equipment Norge AS	Hordaland
Mørenot Aquaculture AS	MR	Vonin Refa AS	Troms
Mørenot Karmsund AS	Rogaland	Østerbø Maskin AS	SFj

30 utvalgte leverandører av utstyr til landbasert havbruk

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
AGA AS	Oslo	Krüger Kaldnes AS	Vestfold
Akva Group ASA	Rogaland	Normatic AS	SFj
Alfa Laval Nordic	Akershus	Norwegian Weather Protection AS	Hordaland
Alfsen og Gunderson AS	Oslo	Optimar AS	MR
Aqualife Services Limited	Nordland	Plastsveis AS	Nordland
Betten Maskinstasjon AS	MR	Preplast Industrier AS	MR
Bjørdal Industrier AS	MR	Salsnes Filter AS	N-Trøndelag
Brimer AS	MR	Servitech AS	MR
Bush Vacuumteknikk AS	Akershus	Skala Maskon AS	N-Trøndelag
Christian Berner AS	Oslo	Stadpipe AS	SFj
Coromatic AS	Akershus	Steinsvik AS	Rogaland
Elpro Group AS	S-Trøndelag	Sterner AS	Akershus
Eltorque AS	N-Trøndelag	TESS AS	S-Trøndelag
Fjordpipe AS	SFj	Xylem Water Solutions Norge AS	Oslo
Goodtech Project & Services AS	Hordaland	YARA Praxair AS	Oslo

30 utvalgte leverandører innen fiskehelse og miljøovervåking til havbruk

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
Akvaplan-niva AS	Troms	Nordland Sett Vaks AS	Nordland
Aqua Kompetanse AS	N-Trøndelag	Nordvaks AS	Nordland
Aqualife Services Ltd NUF	Nordland	Norsk Havservice AS	S-Trøndelag
Arctic Dive Sea Service AS	Finnmark	Patogen Analyse AS	MR
Ecotone AS	S-Trøndelag	Pharmaq Analytiq AS	Hordaland
Europharma AS	Nordland	Pharmaq AS	N-Trøndelag
Fish Vet Group Norge AS	Oslo	Provacc AS	Telemark
Fishguard AS	Hordaland	ROV AS	Hordaland
Fomas - Fiskehelse og miljø AS	Hordaland	Rådgivende Biologer AS	Hordaland
Kystlab - Prebio AS	N-Trøndelag	Salt Lofoten AS	Nordland
Kystlab - Prebio AS	MR	Vaxxinova Norway AS	Hordaland
Labora AS	Nordland	VESO - Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS	Oslo
Lofoten Veterinærsenter AS	Nordland	Vesterålen Fiskehelsetj. AS	Nordland
Midtnorsk Kystservice AS	N-Trøndelag	Wingvax AS	S-Trøndelag
MSD Animal Health Norge AS	Hordaland	Åkerblå AS	S-Trøndelag

30 leverandører av brønnbåt- og servicebåttjenester til havbruksnæringen

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
Abyss Aqua AS	MR	Halten AS	S-Trøndelag
Akva Marine Services AS	Hordaland	Hordafôr AS	Hordaland
AQS AS	N-Trøndelag	KB Dykk AS	N-Trøndelag
Artic Shipping AS	SFj	KSM Maritime AS	Hordaland
Barents AS	Troms	Lerow AS	S-Trøndelag
Brønnbåt Nord AS	Troms	Marinus Aquaservice AS	Hordaland
Bømlo Brønnbåtservice AS	Hordaland	NCS AS	Troms
Egil Ulvan Rederi AS	S-Trøndelag	Norsk Fisketransport AS	N-Trøndelag
Eidsvaag AS	S-Trøndelag	Nærøysund Aquaservice AS	N-Trøndelag
Finnsnes Dykk & Anleggservice AS	Troms	Rostein AS	MR
Fjordbruk Service Holding AS	Hordaland	Seløy Undervannsservice AS	Nordland
Frøy Akvaservice AS	S-Trøndelag	Servicebåt AS	Hordaland
Frøy Vest AS	SFj	Stava Sjø AS	Rogaland
Frøy Vest Rederi AS	SFj	Sølvtrans Rederi AS	MR
FSV Management AS	MR	YesMaritime AS	Hordaland

SINTEF

30 utvalgte leverandører til slakting, prosessering og ombordproduksjon

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
ABB AS	Akershus	Melbu Systems AS	Nordland
AGA AS	Oslo	Optimar AS	MR
Alfa Laval Nordic	Akershus	Prosess Industri LTD AS	MR
Alfsen og Gunderson AS	Oslo	Rupro AS	S-Trøndelag
Argon Elektro AS	S-Trøndelag	Scaleit AS	Akershus
Baader Norge AS	MR	Siemens AS	Oslo
Bosch Rexroth AS	Østfold	Sperre Industri AS	MR
Cflow Fish Handling AS	MR	Still Norge AS	S-Trøndelag
Frionordica AS	MR	Stranda Prolog AS	MR
GEA Norway AS	Oslo	Teknotherm Marine AS	Østfold
Gunnebo Anja Industrier AS	Hordaland	Therma Industri AS	Oslo
Hesselberg Truck AS	Oslo	Toyota Material Handling Norway	S-Trøndelag
Johnson Controls Norway AS	Oslo	YARA Praxair AS	Oslo
Kuldeteknisk AS	Troms	YARA Praxair AS avd Luftgassfabrikk Rjukan	Telemark
Marel Norge AS	MR	Ølve Industrier AS	Hordaland

15 utvalgte leverandører av emballasje til slakting, prosessering og ombordproduksjon

Virksomhet	Fylke
A/S Nesseplast avd Balestrand	SFj
ACT Logimark AS	Akershus
Baca Plastindustri AS	Hordaland
BEWI Polar AS	Finnmark
BEWI Polar AS avd Nordkjosbotn	Troms
BEWI Produkter AS	S-Trøndelag
Boxon AS	Buskerud
Brdr. Sunde AS	MR
Glomma Papp AS	Østfold
Peterson Packaging AS	Østfold
Promens AS	Vest-Agder
Smurfit Kappa Norpapp AS	Buskerud
Tommen Gram AS	S-Trøndelag
Trondhjems Eskefabrikk AS	S-Trøndelag
Vartdal Plastindustri AS	MR

25 utvalgte leverandører av IT-løsninger og IT-tjenester til sjømatnæringen

Virksomhet	Fylke
Aanderaa Data Instruments AS	Hordaland
AKVA group ASA	Rogaland
Akva Group ASA avd Trondheim	S-Trøndelag
Amesto Solutions AS	Oslo
Atea AS	Oslo
Autic System AS	Vestfold
Baze Technology AS	Telemark
Capitech AS	MR
Ebru Technologies AS	Hordaland
Funn AS	Nordland
Garmin Nordic Norway AS	Vestfold
Goodtech Projects & Services AS	Hordaland
Infront-x AS	S-Trøndelag
Infront-x Solutions AS	S-Trøndelag
Kongsberg Maritime AS	Vestfold
Kongsberg Seatex AS	S-Trøndelag
Maritech Systems AS	MR
Plm Technology AS	Akershus
Powel AS	S-Trøndelag
Rittal AS	Akershus
Steinsvik AS	Rogaland
Telenor ASA	Akershus
Telenor Maritime AS	Aust-Agder
Triangel Solutions AS	MR
Wise Blue as	MR

30 utvalgte leverandører av rådgiving, sertifisering og FoU til sjømatnæringen

Virksomhet	Fylke	Virksomhet	Fylke
Akvaplan-niva AS	Troms	Multiconsult ASA	Oslo
Aqua Gen AS	S-Trøndelag	Nemko AS	Hordaland
Aqua Knowledge AS	Rogaland	Nifes - Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning	Hordaland
Aquastructures AS	S-Trøndelag	NINA - Norsk Institutt for Naturforskning	S-Trøndelag
BDO AS	S-Trøndelag	Nofima AS	Troms
Deloitte AS	Oslo	Nordlandsforskning AS	Nordland
DNV GL Business Assurance Norway AS	Akershus	PG Flow Solutions AS	Akershus
Ernst & Young AS	Oslo	PWC AS	Oslo
Eurofins Environment Testing Norway AS	Østfold	Rambøll Norge AS	Oslo
Fugro Norway AS	Oslo	Rådgivende Biologer AS	Hordaland
Global Maritime AS	Rogaland	Salmobreed AS	Hordaland
Goodtech Project & Services AS	Hordaland	SINTEF Ocean AS	S-Trøndelag
Havforskningsinstituttet	Hordaland	Skretting Aquaculture Research Centre AS	Rogaland
IRIS AS	Rogaland	UNI Research AS	Hordaland
KPMG AS	Oslo	Veterinærinstituttet	Oslo

15 utvalgte leverandører av finans- og forsikringstjenester til sjømatnæringen

Virksomhet	Fylke
ABG Sunndal Collier ASA	Oslo
Arctic Securities AS	Oslo
Danske Bank	S-Trøndelag
DNB Bank ASA	Oslo
Gjensidige forsikring ASA	Oslo
If Skadeforsikring	Oslo
Innovasjon Norge	Oslo
Nordea Bank AB Filial Norge	Oslo
Pareto Securities AS	Oslo
Sparebank 1 Markets AS	Oslo
Sparebank 1 Nord-Norge	Troms
Sparebank 1 SMN	S-Trøndelag
Sparebanken Møre	MR
Swedbank Norge	Oslo
Tryg Forsikring	Hordaland

Fem forsikringsselskaper med hovedmarked i sjømatnæringen

Virksomhet	Fylke
Bud og Hustad Forsikring Gjensidig	MR
Havtrygd Gjensidig Forsikring	Hordaland
Møretrygd	MR
Nordlys Forsikring Gjensidig	Nordland
Tromstrygd Gjensidig Sjøforsikringsselskap	Troms

Produsenter av fôr til havbruk, med lokal tilstedeværelse

Virksomhet	Fylke
Biomar AS	**Nordland**
- Biomar House	S-Trøndelag
- Fabrikk Karmøy	Rogaland
- Biomar Frøya	S-Trøndelag
- Biomar Rørvik	N-Trøndelag
- Fabrikk Myre	Nordland
EWOS AS	**Hordaland**
- EWOS Innovation Dirdal	Rogaland
- EWOS Innovation Lønningdal	Hordaland
- Fabrikk Florø	SFj
- Fabrikk Halsa	Nordland
- Fabrikk Bergneset	Troms
Marine Harvest Fish Feed AS	**Hordaland**
- Fabrikk Valsneset	S-Trøndelag
Polarfeed	**Nordland**
- Fabrikk Øksfjord	Finnmark
Skretting AS	**Rogaland**
- Skretting Aquaculture Research Centre	Rogaland
- Lerang Research Centre	Rogaland
- Fabrikk Stavanger	Rogaland
- Fabrikk Averøy	MR
- Fabrikk Stokmarknes	Nordland
C-Feed AS	**S-Trøndelag**
- Produksjon Vanvikan	N-Trøndelag
Planktonic AS	**S-Trøndelag**

SINTEF

Fylker med størst representasjon av leverandører etter kategori

Leverandører til	Kategori	Fylker med størst representasjon		
		1	2	3
Fiskeflåten og fiske- og havbruksfartøy	*Utstyr til fiske, inklusive leteteknologi*	Møre og Romsdal	Hordaland/Sogn og Fjordane	Nordland/ Troms
	Utstyr til fiske- og havbruksfartøy	Møre og Romsdal	Akershus	Hordaland
	Design til fiske- og havbruksfartøy	Møre og Romsdal	Hordaland	Nord-Trøndelag/ Sogn og Fjordane
	Verft og sliper for bygging og service av fiske- og havbruksfartøy	Møre og Romsdal	Hordaland	Nord-Trøndelag/ Sogn og Fjordane/ Troms
Havbruksnæringen	*Utstyr til sjøbasert havbruk*	Møre og Romsdal	Rogaland/ Hordaland	Sør-Trøndelag
	Utstyr til landbasert havbruk	Møre og Romsdal	Akershus	Nord-Trøndelag/ Sogn og Fjordane
	Fiskehelse og miljøovervåkning	Nordland	Hordaland	Nord-Trøndelag/ Sør-Trøndelag
	Brønnbåt- og servicebåttjenester	Hordaland	Sør-Trøndelag	Møre og Romsdal/ Nord- Trøndelag/ Troms
Fiskeindustrien	*Utstyr til slakting, prosessering og ombordproduksjon*	Oslo	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag
	Emballasje	Sør-Trøndelag	Østfold/ Buskerud/ Møre og Romsdal	Akershus/Vest-Agder/ Hordaland/ Sogn og Fjordane/ Troms/ Finnmark
Hele sjømatnæringen	*IT-løsninger og IT-tjenester*	Sør-Trøndelag	Møre og Romsdal	Vestfold/ Akershus/ Hordaland
	Rådgiving, sertifisering og FoU	Oslo	Hordaland	Sør-Trøndelag
	Finans- og forsikringstjenester	Oslo	Sør-Trøndelag	Hordaland/ Møre og Romsdal/ Troms
Fôrproduksjon	*Fôrprodusenter*	Rogaland	Nordland/Sør-Trøndelag	Hordaland

SINTEF

Teknologi for et bedre samfunn